

Rejenka.

(Nadaljevanje.)

Neki dan je Anica spet tako sedela kraj ribnika, zatopljena v sladko opazovanje, kar je v tistem trenutku začula bolešno rezgetanje žrebetovo. Ozrla se je in videla, da bega žrebiček kakor zbesnel po vrtu in je okoli njega vse polno čebel. Paslo se je revše pred čebelnjakom, pa se preveč približalo prašnici, in čebele, ki so se pripravljale ravno na roj, so ga obsule. Uboga žival ni vedela od bolečin ne kod ne kam, pa je naposled zdrvila k ribniku, da si ohladi v vodi skeleče bolečine. Razkačene čebele so hitele za njim, in ena izmed njih je pičila tudi Anico.

Otrok je pričel kričati in plakati in stekel je po gospodinjo Karlo.

V župnišču je bilo mahoma vse pokonci. Nekateri so hiteli za žrebetom, da bi ga pomirili; gospodinja je pa začela tolažiti Anico. Namazala ji je oteklo mesto z medom in jo peljala v veliko sobo, kjer je visela velika ura z godbo. Godba je igrala komad za komadom, a Anica je le še neprestano jokala. Šele čez nekaj časa se je umirila.

Tako so pretekla tri leta, odkar je Čekalka umrla. Anica je hodila že v šolo. V župnišču in pri županovih je bila samo zvečer; kadar je bilo pa nenavadno potrebno, tudi ves dan. V šoli se je naučila brati, pisati in računati. Župnikova sestra jo je pa naučila plesti nogavice, naučila jo je za silo šivanja in pospravljanja, in deklica se je v treh letih tako razvila, da jo je bilo veselje videti. Bila je velika, močna in zdrava.

Splošno se je Anici dobro godilo.

Proti koncu tretjega leta jo je pa doletela spet velika nesreča. Gospodu župniku je jel pojemati sluh, in bolezen se je toliko poslabšala, da je popolnoma oglušel. Moral je stopiti v pokoj in za svoje novo bivališče si je izvolil bližnje mestece Viškov.

Za ubogo zapuščeno Anico so napačili zdaj hudi časi. Od ranega jutra do pozne noči je morala delati, a pri vsem tem je bila mnogokrat lačna. V župnišču je bila vajena na dobro hrano, a pri županovih je bilo na mizi le zelje, krompir in žganci, pa še teh ni dobivala zadostno. Zato so ji jela lica polagoma bledeti, in dekletce je večkrat na tihem zajokalo. Revica je pa morala prikrivati tudi te solze. Če jo je videla županja objokano, jo je zmerjala in večkrat tudi udarila:

»Ná, da boš imela za kaj jokati! Zakaj se venomer dereš? Saj ti ni prizadel nihče kaj žalega!«

Neki dan je sedela Anica za skednjem. Pestovala je malega Tončka in pasla gosi. Županja je bila ravno prav nasedena in je zapodila deklico na pašo takorekoč brez kosila. Dva mrzla krompirja, ki ju je dala Anici, vendar nista bila za mlad, zdrav želodec dovolj.

Uboga deklica je vzela otroka v naročje, gnala gosi za gumno in pojedla po poti tista dva mrzla krompirja. Za skednjem je sedla v travo in s solzami v očeh tožila gosem svojo bedo in bolešt:

»Goskice moje, vam je boljše ko meni. Vam ne stori nihče nič žalega. Lepo se pasete, jaz sem pa lačna. Za nameček me še kregajo in tepó! O moj Bog! Zakaj me ni vzela Karla s seboj? Ko bi vsaj vedela, kje je tisti Viškov, precej bi šla za njo!«

Ko je tako tarnala in tožila, je pa prišla k njej po cesti kramarica Pokornovka iz Prostejova. Ta je hodila že več let z razno tkanino za krila in z drugimi rečmi po vsem tistem okraju. Vse je poznala, in ljudje so poznali njo. Tudi v župnišče je hodila. Župnikova sestra je večkrat kupila od nje Anici kakšno blago za obleko ali kakšno ruto. Ko je videla ta kramarica Anico vso objokano, je postala in jo vprašala:

»Zakaj pa plakaš, Anica?«

»Teta se zmeraj jezé nad menoj,« je potožila Anica.

»A zakaj te ni vzela župnikova sestra s seboj v mesto?« čudila se je žena.

»Baje ni mogla. Toda, ko bi vedela, kako hudo se mi godí, vem, da bi me vzela.«

Kramarica je pogledala deklico in pomislila:

»No, jako je zrasla in močna je. Škoda bi je bilo za kmetsko delo. S seboj jo vzamem v mesto, pa bo.«

Nato je naglas pripomnila:

»Draga moja, če je župnikova sestra že enkrat rekla, da te ne more vzeti, te tudi ne bo vzela. Če pa hočeš, pojdi z menoj! Pri meni ni takega trpljenja. Ko boš večja, boš lahko dobila dobro službo pri gospodi.«

Anici so od veselja zaiskrile oči: »A kaj bo rekla teta?« ji je v tem trenutku prišlo na misel, in je to tudi opomnila kramarici.

»Ž njo bom že govorila, za to ne skrbi!« je odgovorila kramarica.

Šla je potem Pokornovka k županovim, in kmalu je bilo dogovorjeno, da pojde Anica s Pokornovko. Ko je kramarica odhajala, je obljubila, da pride ponjo v ponedeljek.

Anici je zavriskalo srce od veselja. V Krasnovu je ni več veselilo. Čekalkova sta ležala v grobu, dobri gospod župnik s sestro je odšel, novi gospod župnik pa ni dosti vedel o Anici, a drugi ljudje so se malo zmenili za njo, celo posmehovali so se ji nekateri. Edini, ki ji je izkazoval staro ljubezen, je bil gospod učitelj. Toda njega je Anica le malokdaj še videla, ker so jo županovi neredno pošiljali v šolo.

Nič čudnega torej ni bilo, ako si je Anica želela iti iz Krasnova. Pa čim bolj se je približeval dan odhoda, tem manj se je veselila na odhod, da, še celo nekam bala se ga je.

Človeško srce je kakor rastlina, ki požene korenine v vsaki, še tako slabi zemlji — in le s silo jo moreš izrjavati iz nje. In če bi to rastlino srca še tako previdno rval, kakšna koreninica se pri tem vendarle utrga.

Tako je tudi Aničino srce priraslo k nekdam milemu ji Krasnovu in je zagnalo najgloblje korenine v šoli, v župniškem vrtu, v grobu starih Čekalkovih, v cerkvi in vsepovsod, koder jo je vodila dobra babica. Odtod jo je zdaj hotela kramarica Pokornovka iztrgati. Nič čudnega, da je mlado srce trepetalo, in da mu je bilo, kakor bi ga kdo trgal.

V nedeljo zjutraj je zaklicala županja Anici: »Anica, obleci se, pojdeš k veliki maši! Saj je to zadnjikrat —« je pristavila z milejšim glasom, »popoldne pa pojdeš z menoj v župnišče in v šolo, da se posloviš.«

Anica je oblekla krilo, ki ga je imela še iz župnišča, obesila svoj srebrni križček na vrat in si je pred zrcalom počesala lepe lase.

V cerkvi se ji je zdelo ta dan vse tuje; samo sveče na oltarju so še gorele z jasnim svitom, in orgle so bučale s starim milim glasom; saj je sedel za njimi stari gospod učitelj, in sveče je prižigal isti stari cerkvenik. — Še tista dva svetnika na desni in levi strani oltarja se ji nista zdela ista in nista gledala na ubogo siroto kakor prejšnja leta. Novi gospod župnik ju je dal pozlatiti, in to je Anico nekako motilo.

Popoldne se je oblekla županja kakor za v cerkev in šla je z Anico v župnišče in v šolo. Med potjo je učila deklico, kako naj se zahvali gospodu župniku in gospodu učitelju za pouk.

Anica se je v župnišču in šoli poslovila s solznimi očmi.

Ko sta prišli iz šole, je prosila Anica:

»Rada bi šla še h Koširjevim.«

»Tja greš lahko sama, pa pridi kmalu domov,« ji je privolila županja.

Krojača Koširja ni bilo doma. Pač pa je sedela Koširka z Marjetico in Jožkom na pragu. Francek je bil šel z drugimi dečki v gozd.

»O, Anica,« je zaklicala Koširka od daleč; »pa se menda vendar ne prideš poslovit?«

Anica si je, mesto da bi odgovorila, zakrilo z rokami oči in začela jokati.

»E, nič ne jokaj, draga moja,« jo je tešila krojačica. »Kaj pojdeš res v mesto?«

»Res,« je prikimala Anica.

»Tam bo boljše zate ko tukaj. Zakaj bi se pa mesta bala? Ako bi se ti tamkaj godilo hudo — saj nisi več tako majhna — pridi k nam, pri nas se ne boš izgubila.«

Anica je sedla na prag. Prijela je Marjetico za roko in žalostno gledala na mili kraj in na sosedno hišo, kjer je preživela toliko srečnih ur in kjer so bili zdaj tuji ljudje.

»Kaj pa — kaj moliš za rajnega deda in babico?« jo je vprašala Koširka.

Anica je prikimala, da moli.

»To je lepo,« jo je pohvalila krojačica, »saj sta zaslužila. Rajši sta te imela kakor svoje lastne. Ne pozabi nanju nikoli!«

»Še na pokopališče bi šla rada,« je pripomnila Anica, »toda ne znam odpreti vrat.«

»Čaki, pojdem s teboj,« se je odločila krojačica in vstala. »Si že pridna, da si se na to zmislija.«

Zaklenila je hišo, položila ključ na navadno mesto, pa je počasi šla z otroki po zavrtéh na pokopališče.

Solnce se je bilo nagnilo k zapadu in oblilo vso pokrajino z zlato zarjo.

Pokopališče je bilo za vasjo na griču. Lesena ograja je bila pokrita z malinjem in divjimi rožami. Na pokopališču ni bilo ne kamenitih spomenikov

ne pozlačenih križev, s katerih bi bilo odsevalo solnce, kakor vidimo to v današnjih časih. Stal je tam na sredi samo preprost lesen križ z neumetno Odrešenikovo podobo, a okoli po grobeh so bili nizki, črno pobarvani križi.

Umetne in narejene lepote na tem pokopališču ni bilo, pač pa je cvetel tu izop in jagode, cvetela levandula, materina dušica in božji grmiček.

Koširka je odklenila zapah na pokopališčnih vratih, odprla in stopila v svetem spoštovanju z otroki na božjo njivo. Toliko da so vstopili, so se brž vsi pokrižali in stopali tiho, pobožno k velikemu križu ter ga poljubili. Jožek je jel nekaj blebetati, toda Koširka mu je zapretila s prstom:

»Pst! Tiho bodi, da ne zbudiš duš!«

Fantek se je radovedno ozrl in kmalu nato vprašal:

»Kje pa so duše?«

»Spančkajo v grobéh,« je zašepetala krojačica in peljala otroka v ono stran, kjer sta ležala stari Čekalek in Čekalka drug poleg drugega.

Otroci so šli po prstih, kakor hodimo po sobi, koder kdo spi.

Čekalkova sta imela preprosta groba, porasla s travo in dišečo levandulo. Pri teh grobovih so vsi pokleknili. Anica in krojačica sta dolgo molili in si otirali solze.

Naposled je Koširka utrgala z vsakega groba šibico levandule, dala ju Anici in rekla:

»To spravi v molitveno knjižico za spomin. Poljubi še groba, pa pojdemo, čas je.«

(Nadaljevanje.)

Štefan T.:

Bil sem otrok.

Pri plotu za vasjo sem se igral.

Tedaj je prišel iz tujine po beli cesti tujec in se je ustavil pri meni.

Jaz sem gledal njegova prašne čevlje in potni obraz ter pod vratom razpeto srajco, v srcu pa se mi je budilo hrepenenje.

Tujec me je pogledal s prodirajočim pogledom in se je nasmehnil:

»Kdo pa si ti, deček, in čigav?«

»Naš sem in sem jaz.«

»Si ti?«

»Jaz sem, in tu je plot in tamle roža in še naprej je polje in tam gori na nebu je božje solnce, zlato solnce, božje in moje.«

»Tako?«

»Da tako! Pa zvečer se bo solnce zbalo in se bo skrilo v temi. Jaz tudi.«

Tujec se je nasmehnil in šel dalje.

Jaz sem bil otrok.
